

**Godin Akam Inigha Izir
Gumazim
Hosean Akinafarim
O
Hosea
Akar faragha zuim**

Godin Akam Inigha Izir Gumazim Hosean Akinafarim, a 12plan Godin akam inigha izir gumazibar akinafarir otevirbar faragha zuir akinafarim. Godin akam inigh izir gumazibar akinafarir igharazibar, akam inigh izir gumazim Aisaia ko, akam inigha izir gumazim Jeremaia ko, akam inigha izir gumazim Esekiel, men akinafariba, kar akinafarir bar ruariba. Kamaghin amizi, akinafarir otevir 12plan kaba, me kamaghin da dibora ghaze, akam inigha izir gumazibar akinafarir otevir 12pla.

Dughiar kantri Asiria iza Israelin kantri bar a gasighasighasava amimin, Hosea notin amadaghan Israelin nguazimin ikia, Godin akabar gun migei. Kar, osimtizir ekiamin dughiam, ezi dughiar kamin Israelia bar deraghavira ikezir puvati.

Akar Hosea gun mikemezir mam, an otevir pumuning iti. An otevir mam, a gumazamiziba uan arazir kuraba akirasa Akar Gavgavimin me migei. Me God ategha asebar marvir guabar gin zui. Ezi an akar otevir igharazim, a bar guizbangira Godin apangkuvim ko gumazamizibagh ifongezir arazimin gun migei. A uaghan,

Godin arazir an arazir kuraba gın amadim ko, gumazir arazir kuram gamizim uam a inizir akabar gun miği.

Hosean ikirimirimın araziba, Godin arazir kamın abanimın mın oto. Hosean amuim ghua arua poroghamiba uari bakeir arazibagh ami, Arazir kamra, Israelia uari God ategha tintinibar asebar marvir guabar gın zui. Ezi gın Hosea ua uan amuim ini, ezi bizir kam a God uan gumamazibar apanguva ua me inizir abanimın mın iti. God bar uan gumamazibagh ifonge, egh a me ateghan kogham.

Hosea uan amuim ko an boribar eghaghanim

(Sapta 1--3)

¹ Akar kaba, Ikiavıra Itir God, Hosea ganıdı, a Berin otarim. Dughiar kamın aven, Usia atrivimın ike, ezi an gın Jotam atrivimın ikezi, an gın Ahas atrivimın ike, ezi an gın Heskia, me bar kantri Judan atrivibar itima, Jehoasın otarim Jeroboam, a kantri Israelın atrivimın iti.

Hosean amuim boriba bati

² Ikiavıra Itir God Israelia mikimasa, Hosean dughiar bar faragha zuimın, akam isa a ganıga kamaghın a miği, “Nan gumamaziba ua na gifongezir puvati, egha asebar ziaba fe, mati tuavimın amizir tintinimın gumaziba koma akuim. Ni kamaghın men akakagham, ni mangi tuavir amizitam inigh an ikiti, a poroghamiba tintinibar

1:1: 2 Atriviba 14:23-29; 15:1-7; 15:32-38; 16:1-20; 18:1--20:21; 2 Eghaghaniba 26:1-23; 27:1-8; 28:1-27; 29:1--32:33

uari bakeir arazim damuvıra ikiam. Eghti an boriba, tuavimın amizim oteghamin boribar mın ikiam.”

³ Ezi Hosea ghua Diplaimın guivim Gomer inigha an ti. Ezi gın Gomer navim asegha otarım bate.

⁴ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın a mıgei, “Ni otarım, ziar kam, ‘Jesril,’ a datıgh. Ni fo, Israelian atrivibar inazir afeziam Jehu, a faragha atrivibar nguibam Jesrılın ikia, atrivir pumuning misoghezi aning areme. Kamaghın amizi, kiran oveghangın, ki an arazir kuram ikarvagh Israelian atrivir datırighın itim ivezir kuram a danıngam. Egh ki Jehun ikızimın aven gumazitam ateghti, tav uam Israelian atrivimın ikian kogham. Kar ziam Jesrılın mıngarım. Gumazamiziba otarır kamın ziam baraghıva Jehu amizir arazir kuram gınıghnıgham. ⁵ Egh dughiar kamın, ki Israelian midorozir gumazibar gavgavım Jesrılın danganır zarımın a gasıghasıgham.”

⁶ Ezi gın Hosean amuım Gomer ua navım asegha borır guivım bate. Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Hosea mıgei, “Ni ziam, ‘Loruama,’ a datıgh. Ziar kamın mıngarımra kara, ki ua Israelia me gifongeghan kogh, men arazir kuraba gın amadaghan kogham. ⁷ Ki Judan gumazamizıba, bar me gifongeghavıra iti. Ki Ikiavıra Itir God, men God, ki uan gavgavımın men akurvagham. Ki midorozir sabam ko, barır pim inıgh me bagh misogh men akuraghan kogham. Ki men akurvaghsı midorozir gumazıba ko hoziaba

amadaghan kogham. Puvati, ki tuavir igharazim iti.”

⁸ Ezi gin Hosean guivim, Loruama, otem ataghizi, Gomer ua navim asegha otarir igharazim bate. ⁹ Ezi Ikiavira Itir God Hosea migia ghaze, “Ni ziar kam a datigh, ‘Loami.’ Ziar kamın mıngarımra kara, Ia Israelia, ia nan gumazamiziba puvati. Eghti ki ian Godın ikian kogham.”

Israeliian kantri ua deravira ikiam

¹⁰ Israelia ua bar avirasemegham, mati ongarir dadarımın gigim,

eghti me me mengan iburagham.

Datırighın God kamaghın me migei, “Ia nan gumazamiziba puvati.”

Egh gin dughıatam iziti, a kamaghın me mikim suam,

“Ia Godın Zurazurara Angamıra Itimın boriba.”

¹¹ Eghti ikizir kamning, Juda ko Israel ua uaning akuvagh, kantrin vamıran otogham.

Me gumazir men faragh mangamin vamıra amıseveghti, men kantri, ua kantrin bar gavgavımın otogham,

eghti me damuamin biziba, da bar deravıram otıvam.

Me mati God ingarizir azenımın mın otogham, mati Jesrılın azenir aghuım.*

1:10: Jenesis 32:12; Hosea 2:23; Jon 1:12; Rom 9:26; 1 Pita 2:10; 1 Jon 3:1 * **1:11:** Akar kam ghaze, God ingarizir azenim, Hibrun akamın me a dibora ghaze, Jesril. Borir 3plan ziaba, faragha bizir kurabar ababanım gami. Ezi datırighın ziar 3plan kaba bizir aghuıbar ababanım gami.

Bar guizbangira, God ingangarir kam
damuamin dughiam,
a bar dughiar ekiam.

2

¹ Datirighin, ia Israelia, uan adarazigh nighnigh,
ziar kamning me darigh, “Ia Godin Gumamaziz-
ibara,” ko “God Bar Ia Gifonge.”

Israelia God ataki, mati Gomer Hosea ataki

² Ezi God akar isin zuim uan gumamazizibagh
amua ghaze:

“O nan boriba, ian amebam ua nan amuimin min
itir puvati, ezi ki uam an pamın min itir
puvati.

Ia pamten, a mikim a gakaghonti, a uan arazir
tintinimin gumaziba ko akuim atakigh.

A ua tuavimin amizimin arazim damuan
marki.

³ An arazir kam ateghan koghti, ki an korotiaba
sueghti, a bibiamra iki bar aghumsigham.

Ki a damighti, a nguazir bar kuramin min
otogham.

Nguazir kam, bar misingizi temeba ko biziba an
aghuir puvati, egha dipar apiba an puvati.

Arazir kamın ki a gasighasigham.

⁴ An boriba, me tuavimin amizim otezir boribar
min iti.

Kamaghin amizi, ki an boribar apangkuvan
kogham.

⁵ Men amebam kam uan pam ategha, tintinibar
gumazir igharaziba ko akua navim asegha
aghumsiziba puvati, egha kamaghin miği,

‘Ki gumazir ki ifongezibar gin mangam.
 Me dipaba ko, dagheba ko, korotiaba
 ko, olivin borem ko, wainin dipaba ko,
 bizir maba sara na ganidi.’

6 “Kamaghin amizi, ki temer dikoniba itiba inigh
 an tuavim apirigham.

Ki divazimin min an tuavim avinigham, eghti
 a gumazir kaba bagh mangan kogham.

7 A ifongezir gumazibar gin ivegh mangi, egh me
 batoghan kogham.

A me burisi mangiva, egh men apighan
 kogham.

Egh a kamaghin mikimam, ‘Ki faragha
 deraghavira iti, ezi datirighin puvati.

Kamaghin amizi, ki ti uamategh uan par
 faragha ikezim bagh mangam.’

8 “A kamaghin foghan aghua, ki uabi dagheba ko,
 wainin dipam ko, olivin borem ko, silva ko,
 gol ko, bizir maba sara bar a ganingi.

Ezi puvati, a bizir bar aghuir kaba inigha ghua
 asem Balin ziam fe.

9 Kamaghin amizi, dagheba asiamin dughiam
 otoghti, ki dagheba ko wainin a ganingiziba,
 ki ua da inigham.

Egh korotiaba ko bizir aghuir a ganingiziba,
 ki ua da inigham.

10 Egh a ifongezir gumazibar damazimin,
 ki an korotiaba suegham.

Eghti gumazitam nan dafarimin uam a
 inighan kogham.

11 Dughiar ekiar a bar akongeziba, ki bar da agivagham.

Dughiar ekiar kaba kamakin.

Kar, dughiar ekiar zurara azeniba bar dar otiviba, ko, iakinir igiaba,

ko, Sabatin dughiaaba, ko, Godin ziam fer dughiar igharaziba sara.

12 Ki an wainin ikariziba ko fighin temeba ki bar dagh asighasigham.

A ghaze, a gifongezir gumaziba temer kaba isa an ivezimin min a ganingi.

Eghti asizir atiaba izi wainin azeniba ko fighin temebagh asighasigham.

Eghti wain ko fighin azenir kaba ruarir kinibar otivigham.

13 A dughiar ruarimin na ginamada, egha ghua migharir mughuriar aghuim zuir ofaba isa asem Bal bagha ofabagh ami.

Egha kurkazir aghuaribagh amua gumazir a ifongezibar gin arui.

Kamaghin amizi, ki ivezir kuram a danigham.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin migei.”

Ikiavira Itir God uan gumazamiziba bar me gifonge

14 Egha Ikiavira Itir God uam akar isin zuimin kamaghin migei:

“Ki akar aghuimin amizir kam mikimiva, egh uam a gekuigh gumazamiziba puvatizir danganimin mangigham.

Egh an asughasugh anepezeperiva, kamaghin a mikimam,

‘Ki bar ni gifonge.’

15 Egh ki wainin azeniba isi ua a daningam.

Egh danganir zarir kam me kamaghin a dıbori, ‘Osımtızıbar Danganir Zarim,’ ki a giragham,

eghti a bizir aghuir gin izamiba bagh mızuamamin danganimin otogham.

Eghti nan amuim danganir kamın aven iki nan akamın gin mangam,

mati a fomıra igiamra itir dughiamın, Isip ategha izava amizi mokın.”

16 Egha Ikiavıra Itir God kamaghin Israelia migei:

“Ia dughiar kamın, nan amuımın mın iki kamaghın na dipon suam, ‘Ni nan pam.’

Egh ia ua kamaghın na ginıghnıghan kogh suam,

‘Ni aser kam Bal, ni nan Ekiam.’ Puvatı.

17 Ki ia ateghti,

ia amızir kamın mın uam asem Balın ziam diponan kogh.

Bar puvatıgham.

18 “Dughiar kamın, ki asızir atiaba ko, kuruzıba ko, kuarazıba koma akar dıkırızir gavgavım damıgham.

Eghti da nan gumazamızıbagh asıghasıghan kogh.

Egh mıdrozım gamır bıızıba, mati barır pıba ko, afuzıba, ki bar ada apırarıgham.

Eghti nan gumazamiziba navir amirizimin iki
 nguazir kamın ikiam,
 egh uam atiatingan kogham.

19 “Israel, ki ni damighti ni nan amuimin min
 otogham,
 egh ni kamaghira iki mamaghira ikiam.

Ki arazir aghuim ko guizin arazimin ni damuam,
 egh ni ateghan kogham.

Egh ni gifuegh mamaghira ikiam,
 egh nin apangkuvira ikiam.

20 Ki uan akar dikirizimin gintigham,
 eghti ni nan amuimin min iki mamaghira
 ikiam.

Egh ni fogh suam,
 kirara, ki nin Ikiavira Itir God.

21-22 Ki Ikiavira Itir God,
 ki dughiar kamın uan gumazamiziba
 Israelian azangsiziba baragham.

Egh amozim amadaghti, a nguazim gizam.

Eghti men azenibar dagheba ko, wainba ko,
 olivin temer me boreme isiba,

biva avirasemegham, mati Jesrilin azenir
 aghuim.*

23 Egh ki uan gumazamiziba nguazir kamın me
 arighti,
 me aghung azenir aghuir ki ingarizimin min
 ikiam.

* **2:21-22:** Vezin kamın, Godın akam inigha izir gumazim Israelia migei, egha a ziam, “Jesril,” Israelia garisi. God bizir kurar a Israelia gamizim giragha, ua deragha me gami. Kamaghın amizi, ves 21-23in aven, God Hosean borir 3plan ziabagh ira. Ni uaghan Hosea 1:11in gan. **2:23:** Jeremaia 31:27; Sekaraia 13:9; Rom 9:25; 1 Pita 2:10

Ki faragha kamaghin uan gumazamizibav gia ghaze,
 ‘Ki Ia Gifongezir Puvati.’
 Egh gin ki bar me gifuegham.
 Ki faragha kamaghin me migei,
 ‘Ia Nan Gumazamiziba Puvati.’
 Egh gin ki kamaghin me mikim suam,
 ‘Ia nan gumazamizibara.’
 Eghti me kamaghin nan akam ikaragham,
 ‘Ni en God.’”

3

Hosea ko an amuir kuram

¹ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin na migei, “Ni ua mangi uan amuim gifongegh. Ni faragha uan amuim gifonge, ezi a ghua poroghamiba uari bakeir arazim gami. Ni bar a gifongegh, mati ki uan gumazamiziba Israelia bar me gifonge. Guizbangira, me na ategha aseba bagha ghue, egha wainin ovizir me apuziziba isa asebar ofa gami. Me kamaghin amizi, ki Ikiavira Itir God me gifueghavira iti.”

² Kamaghin amizi, ki dikavigha ghua 150 kina ko, 6plan balin beghiaba uan amuim uam a givese. ³ Egha ki kamaghin a migei, “Guizbangira, ni nan amuimra, ezi datirighin ki ni ko dakuighan kogham. Ni faragh dughiar ruarimin pura ikegh, dughiar kamın, ni tuavimin amizimin min ikian marki. Ki ni baghvira mizuamam.” ⁴ Kamaghira, Israelia dughiar ruarimin tong pura ikegham. Egh me atriviba ko gumazir dapaniba puvatigham. Me aseba bagh ofabar amuan kogham. Egh dagiar guariba, ko nedazir me dar gara bizir gin

otivamibagh fofoziba, ko marvir guaba, me bar da ategham. ⁵ Dughiar kam givaghti, Israelia uamategh Ikiavira Itir God, men God bagh izi, akongiva atiatingvira an ziamra fam. Egh me Atrivim Devitin ovavir borir mamın gın mangam. Egh me Ikiavira Itir Godın akamın apengan ikiti, gın izamin dughiamın a bizir aghuariba me daningam.

Hosea Godın aningaharımın gun Israelia migei

4

(Sapta 4--13)

Ikiavira Itir God migirigiam isa Israelia gasi

¹ Kantrin kamın itir gumamaziziba, Ikiavira Itir God mati kotın aven kamaghın migirigiam me gasi:

“O Israelia, ia Ikiavira Itir Godın akam baragh!

A kamaghın ia migei,

‘Kantrin kamın gumamaziziba guizin arazibar gın zuir puvati.

Egha gumamazizir igharazibagh ifongezir puvati.

Me kamaghın nıghnızir puvati, ki men God.

² Me akar kurabar gumamazizibav gei.

Me uarigh ifarava,

gumamazizibav sozi me ariaghiri,

egha igharazibar biziba okiava,

egha poroghamiba uari bakeir arazim gami.

Me arazir kurar avirim saram ami,
 egha gumamazizibav suagharigha ghuavira
 iti.

Ezi arazir kam bar ekevegha ghuavira iti.

³ Kamaghin amizi, nguazir kam osimtizim ikia
 misigham.

Ezi nguazimin itir gumamaziziba, ko an itir
 biziba bar,
 kar asiziba ko, kuaraziba, ko, osiriba, da
 bar arimighiregham.’”

*Ikiavira Itir God akam ofa gamir gumazibagh
 asi*

⁴ Egha Ikiavira Itir God mati kotin aven ua kam-
 aghin migei:

“Gumazitam akam gumamazizibagh asan
 kogham. Markiam.

Ia ofa gamir gumaziba, arazir kurar kamın
 mingarim a ian iti.

Ezi gumamaziziba migirigiam ian iti.

⁵ Ia zurara ingangarim gamua, deraghavira in-
 garir puvatigha asaghporavira iti.

Ezi Godin akam inigha izir gumaziba uaghan
 kamaghiram ami.

Kamaghin amizi, ki Israel gasighasigham,
 a mati ian amebam.

⁶ Nan gumamaziziba nan akamin gin zuir puvati.

Kamaghin amizi, me ikuvigham.

Ia ofa gamir gumaziba uaghan, nan gin zuir pu-
 vati, egha nan fofozim batuegha gifa.

Kamaghin amizi, ki ia batuegham.

Egh ian otariba ateghti,

me nan ofa gamir gumazibar ikian kogham.

⁷ “Ia ofa gamir gumaziba bar aviraseme,
egha kamaghin ia arazir kurar avirim gami.

Ia datirighin ziar ekiaba iti.

Eghti ki ia abiraghti, ia bar aghumsigham.

⁸ Nan gumazamizibar arazir kuraba mati ian daghem.

Kamaghin amizi, me arazir kurabar amuvira ikiasa ia bar ifonge.

⁹ Ki pazi gumazamizibar amighti, me ikuvigham.

Eghti ia ofa gamir gumaziba, men mirara ikuvigham.

Ki ian arazir kurar ia amiziba ikarvagh pazi ia damuam.

¹⁰ Ia akirim ragha Ikiavira Itir God gasaragha pura asebar gin zui.

Kamaghin amizi, ia dagher aghuibar amiva, egh izivaghan kogham.

Ia borir aviriba inisi, asebar ziaba fiva,

poroghamiba uari bakeir arazim damuva,

egh ia boriba puvatigh kamaghira ikiam.”

Ikiavira Itir God gumazamizir asebar ziaba febar aningaghe

¹¹ Egha Ikiavira Itir God kamaghin miği:

“Wainin dipaba apir arazim ko, tuavir amiziba ko,
akuir araziba,

nan gumazamizibar nighnizibagh amizi,

me onganigha, deraghavira nighnizir puvati.

12 Egha me akar mogomeba azenim darighasa,
pura ter otevirbar ingarizir marvir guabar
azangsisi.

Me ghaze, ter otevir kaba,
bizir me foghasa ifongezibar gun me
mikimam.

Me na ategha gifa, egha asebar gin zui,
mati amizir mam tintinimın gumaziba koma
akui.

13 Me mighsiabar orazibar ghuavanaga ofabagh
ami.

Pın itir temer kabar apengan dughuazir
orangtızim iti.

Kamaghın amizi, me temer ekiabar apengan ikia
ofan migharir mughuriar aghuim zuibagh
ami.

Kamaghın amizi, ian guiviba tuavimın amiz-
ibar mın tintinimın gumaziba koma akui.

Ezi ian otaribar amuiba poroghamiba
uari bakeir arazim gami.

14 “Ia uari uaghan asebar ziaba fer dipenibar itir,
tuavimın amizibar gin arui.

Egha ia me ko ikiava me ko asebar ofa gami.

Ezi kamaghın ki ian guiviba ko, ian otaribar
amuibar arazir kuraba ikaraghan kogham.

Egha ki bighavıra kamaghın ia migei,

‘Ia gumazamizir nighnızir aghuariba pu-
vatıziba, ia ikuvigham.’

15 “Ia Israelian gumazamiziba mati amizim tin-
tinimın gumaziba koma akui, egha ia na
ategha gifa.

- Ia deraghvira ganigh, ia Judan gumazamiz-
 ibar amamangatighti,
 me ian min arazir kamra damigh uaghan
 osimtizim ikiam.
- Ia Gilgal ko, Betelin mangi ofabar amuan marki.
 Ia aning'in mangiti, aning uaghan nguibar ku-
 ramning'in min otogham.
- Egh ia nguibar kamning'in iki, ki Ikiavira Itir Godin
 Zurara Itimin akakagh
 nan ziamin akar dikirizibar amuan marki.
- 16 Israelian dapaniba bar gavgafi, mati
 bulmakaun amebar igiar akaba batoziba.
 Me ghaze, Ikiavira Itir God me geghuvam,
 mati sipsipbagh eghuvir gumazim uan
 sipsipin nguzibagh eghufi.
- Ki garima, me puv akaba batosi,
 eghti ki manmaghin me geghuvam?
 Ti puvatigham!
- 17 Efraimia bar uari isa asebagh anigha dar gin zui.
 Marki, ia me ateghti me mar uan ifongiabar
 gin mangi.
- 18 Men gumazir aruaba aghumsizir arazim bar a
 gifonge.
 Kamaghin amizi, me wainin aviriba apava
 onгани,
 egha gin me poroghamiba uari bakeir
 arazim tintinimin a gami.*
- 19 Ia oragh! Ki aminir gavgavim bizibagh ivai da
 zui moghin,
 ki me inigh mangiti me ikuvigham.
 Eghti me ofan asebagh amizibagh nighnigh,

* **4:18:** Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir puvati.

bar aghumsigham.”

5

- 1-2 “O ofa gamir gumaziba, ia akar kam baragh.
 Ia Israelia, deravira kuaribar arigh nan akam
 baragh.
 Ia atrivimın adarasi, ia oragh.
 Ia kotın aven tughti, ki deravira ian osımtıziba
 tuisıgham.
 Ki fo, ia ofa gamir gumaziba azuazimın mın gu-
 mazamizibagh ifarava me gekua,
 Mispan nguibam ko Taborin Mıghsiamın ase-
 bar ziaba fe.
 Kamaghın amizi, ia gumazamizir aviribar
 nıghnızibar suirazi,
 me okam nıghnisi.
 Ia mati asızir atıabar suizir mozibar mın iti.
 Kamaghın amizi, ki ivezir kuram isi bar ia
 danıngam.
 3 Ia Efraimıa ko Israelia, ki ian arazibagh fo.
 Ia manmaghın nan modogham?
 Ia nan gın zuir puvatı, egha ia bar nan damazimın
 mize,
 mati amizir tintinimın gumaziba koma
 akuim.”

Israelia ua Ikiavira Itir God bativan kogham

- 4 Israelia uan God ategha asebar ziaba fema,
 men arazir kam tuavir amizimın arazibar
 mın iti.
 Arazir kam me gativagha, pamten men nıghnıziba
 ikiagharisi,
 eghti me uamategh uan God bagh izeghan
 kogham.

- ⁵ Israelian arazir uari fem, a me isa kot gati.
 Israelia ko Efraimian arazir kuramra me
 gamima me asaghporaghire.
 Ezi Judaba uaghan me ko ire.
- ⁶ Ikiavira Itir God me ategha gifa.
 Kamaghin amizi, me sipsipba ko bulmakauba
 inigha a bagha iza, an ofa damuasava ami.
 Mevzika, me uam a batoghan kogham.
- ⁷ Bar guizbangira, me Ikiavira Itir God ategha gifa,
 mati amizim uan pam ataki, egha tintinimin
 gumaziba koma akua men boriba bate.
 Ezi men boriba kamaghin fozir puvati, Godra
 guizin men afeziam.
 Kiran oveghangin iakinir igiamin dughiamin,
 apaniba izi,
 me gasighasigh men nguazim saram
 asighasigham.

Judaba ko Israelia uariv sosi

- ⁸ Ia Gibeian gumaziba, ko Raman gumaziba, ko
 Betelin gumaziba ko Benjaminin anabamin
 gumaziba,
 ia bar sighbagh ivi.
 Ia pamten dimiva ivemar mangi
 midorozim damu.
- ⁹ Dughiar kamra ia Efraimia bar ikuvigham.
 Ki ia migei, guizbangira, bizir kam ki
 mikemezi moghin,
 a Israelin anababar tongin otogham.

- ¹⁰ Ikiavira Itir God kamaghin migei:

“Ia oragh. Judan gumazir dapaniba,
 mati gumaziba gumazir igharazimîn nguazir
 otevim okimasa nguazir mitaghniabagh
 sivaghsivasi.

Ki men arazir kurar kam bangin men
 aningaghegh me gasighasigham,
 mati aperiam otogha bizibagh asighasisi.

11 Efraimia uan atrivimîn akar gavgavimîn gin
 ghua marvir guar kinibar ziaba fe.
 Kamaghin amizi, ki kotin aven me tuisigh
 ivezir kuram me daningiva me dikabinam.

12 Kamaghira, ki Efraimia ko Judaba virara me
 gasighasigham,
 mati apizir bizibagh asighasizim.

13 “Efraimia uarir gara fo, me puv arei.
 Ezi Judaba uari uan duar ekiabar gari.

Egha me dikavigha kantri Asirian ghua uarir
 akurvaghasa atrivir ekiam gakaghora an
 azangsisi.

Ezi Asirian atrivim men arimariabagh
 amima, me ghuamazir puvati.

A men duabagh amima, da ua aguir pu-
 vati.

14 Ki datirighin bar gavgavigh laionin gavgavimîn
 min otogh
 Efraimia ko Judabav sogham.

Ki uabi tintinimîn me abighirarigh me kurvagh
 mangiti,
 gumazitam men akuraghan kogham.

15 “Ki uan gumazamiziba ategh uamategh uan nguibamın mangam.
 Eghti me uarira iki uan arazir kurabar ivezir kuram ini mangiti, mızazir kam gıvaghamin dughiam otogham.
 Me uan arazir kurabar ikarvazim bagh ivezir kuram ko mızazim iniam,
 egh gın me uamategh na bagh izi na buriam.
 Me pazi uari baregh,
 egh gın me ua na baghvıra izam.”

6

Gumazamiziba guizın navim gırazir puvatıgha ghaze, me ti ua Ikiavıra Itir God bagh mangam

¹ Ezi gumazamiziba kamaghın miği:

“Aria, e uamategh Ikiavıra Itir God bagh mangam.
 An e abiagharigha gıfa, egh a ti e damuti, e ua deravıram otogham.
 An e misoghezi duaba e batifi,
 egh a duar kaba ua da ikegham.
² Dughiar pumuning o pumuning ko mıkezim mangı gıvaghti,
 an e damuti e ghuamaghegham.
 A ti uam e feghti,
 e an damazımın deravıra ikiam.
³ E Ikiavıra Itir God gıfoghsi, bar puvıra ingaram.
 E fo, mızarazıbar, aruem zuraram anadı.
 E fo, aruem garir dughıaba gıvaghti, amozir dughıabar, amozıba nguazim giri.

5:15: Onger Akaba 50:15; Aisaia 64:7-9; Jeremaia 2:27; 3:13-14

6:1: Godın Arazıba 32:39; 1 Samuel 2:6; Jeremaia 30:17 **6:3:** 2 Samuel 23:4; Onger Akaba 72:6

Kamaghira, e fo, Ikiavira Itir God iziva deravira e damuam.”

Ikiavira Itir God gumazamizibar migirigiaba ikarvasi

⁴Ezi Ikiavira Itir God men akam ikaragha ghaze:

“Ia Israelia ko Judaba, ki manmaghin ia damuam?

Ia na gifongezir arazim, a zuamira gifa.

Mati mizarazimin ghuariam a zuamirama asigha ghuavanabogha puvati.

Egha uaghan mati ghuariar dipam dadabagh irezi,

aruem anadi da zuamira misigha gifa.

⁵Kamaghin amizi, ki uan akam akunasa, akam inigha izir gumaziba amangi.

Eghti me akam ia mikinti, akar kaba ian arazir kuraba tuisigh

osimtizir ekiam ia daningam.

Bizir ia damuasa ki ifongezim, ia a baregha a gifogha gifa.

Bizir kam, azenimra ikia kamaghin iti:

⁶Guizbangira, Ki apangkuvir arazim gifonge, ki ofan kinibagh ifongezir puvati.

Ia zurara ofan bar isia mighiribagh ami, ezi ki dar aghua.

Ki bizir kam bagha bar ifonge, a kamakin,

ia deraghvira na gifogh nan akamin gin mangi.

⁷“Gumazamizir kaba, bar faraghavira otozir gumazim Adamin min ikia,

6:6: 1 Samuel 15:22; Jeremaia 22:16; Maika 6:8; Matyu 9:13; 12:7; Jon 17:3

Akar Dikirizir Gavgavir ki me ko amizim abiki.*

Me zuamira akirim ragha na gasara.

⁸ Arazir kurabagh amir gumazamiziba ko gumazibav sozi me ariaghirir gumazamiziba, me Gileatin nguibar ekiam gizifa.

⁹ Ofa gamir gumazibar okoruaba mati okimakiar gumaziba tuavir miriabar uari akuva, moga gumazibagh asighasigha, men biziba okei.

Egha tuavir Sekemin nguibar ekiamin zuimin, me gumazamizir Godin ziam fasa zuibav sozi, me ariaghiri.

Me gumazir bar kuraba.

¹⁰ Ki arazir bar kurar mamın garima, a Israelin otifi.

Nan gumazamiziba asebar ziaba fava egha nan damazimin bar mize.

Efraimian arazir kam mati, gumazir ghua tuavir amiziba ko akuim.

¹¹ “O Judaba, ia uakan, ki ia amizir araziba bagh ian aningaghamin dughiam ginabagha gifa, eghti ia ivezir kuram iniam, mati gumazim uan azenimin dagheba asi.

Egh gin, ki uan gumazamizibar amuti, me ua deraghvira ikiam.”

7

¹ “Ki Israelia damuti me ua deraghasa ifonge. Ezi puvati.

* **6:7:** Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati.

Ki Efraimian arazir kurabar garima, da
 azenara otifi.
 Ki Samarian nguibar ekiamin gumazamizibar
 bizir kurar me amibar gari.
 Me uari uarigh ifara dipeniba akara biziba
 okei.
 Ezi men okoruar kurar maba
 nguibar ekiamin tuavibar gumazamizibar
 biziba pura da isi.
² Ki men arazir kuraba gin amadaghan kogham.
 Puvatigham.
 Ezi me bizir kam ginighnizir puvati.
 Men arazir kuram me avara,
 ezi ki zurara men arazir kurar kamra gari.”

Me arazir kuram damuasa akam akiri

³ Egha Ikiavira Itir God kamaghin miği:

“Gumazamizir maba tintinimin arazir kurabar
 amuasa akam akiri,
 egha atrivim ko an gumazir dapaniba
 apezepera me gifari.
⁴ Me bar poroghamiba tintinibar uari bakia uari
 koma akuir gumazamiziba.
 Men navir averiaba arazir kam bagha isi,
 mati bret tuamin danganimin min iti.
 Bretba tuer gumazim avim atizi a isi, egh
 aneteghti a ikiti bret buigham.
 Bret buigh givaghti, an avim giveraghti a
 dafogh isi bar ekevegham.
 Men arazim a kamaghin zui.
⁵ Atrivim isar ekiam gamir dughiamin, a uan gu-
 mazir dapaniba ko,

me wainin dipar bar aviriba ame.
 Egha me bar onganigha arazir onganibagh amua,
 dibovir gumaziba ko arazir kuram
 damuamin akam misosi.

⁶ Men nighnizir me bizir kuram damuasa amin,
 mati bret tuer danganimin min fei.

Ezi dimagarimin gumazir danganir kamın bretba
 tuem, an akui,
 egha me mati avivkiabar min isi, ezi
 migharimram otifi.

Egha mizarazimin da bar puvira isi.*

⁷ “Me bret tuamin danganimin min puvira
 aningaghegha,
 gumazir dapaniba ko atriviba vaghvagha me
 misoghezi me ariaghire.

Men arazir kurar kam men kantrin aven itima,
 ezi gumazitam nan dia na ko migeir puvati.”

*Israelia ghaze, kantrin igharaziba men akur-
 vagham*

⁸ Egha Ikiavira Itir God kamaghin migei:

“Efraimia Kantrin Igharazibar Gumazamiziba ko
 porogha men arazibar gin zui,
 mati amizim bretin ingarasa plaua ko olivin
 borem isa da verevere.

Kamaghin amizi, men araziba derazir puvati,
 mati bret deragha isizir puvati.

* **7:6:** Akar kam, gumazir maba amizir bizibagh eghari. Ezi e datirighin fozir puvati, bizir manamra dughiar kamın oto. Vezin kamın aven, “gumazir danganir kamın bretba tuem,” a gumazir kabar gumazir dapanimin akar isin zuim gami. **7:7:** Onger Akaba 14:4; Aisaia 9:13; Hosea 7:16; Sefanaia 1:6

- 9 Israelia kantrin igharaziba ko pozir arazir kam,
 a men gavgavim abiragha gifa,
 ezi me bizir kam gifozir puvati.
 Me mati gumazir ghurir apanim, ua gavgaviba
 puvati,
 egha me uaghan bizir kam gifozir puvati.
- 10 Israelian arazir akaba batozim me isa kot gati.
 Ezi me navim girazir puvati,
 egha Ikiavira Itir God, men God, me uam
 a bagha izir puvati.
 Bizir kurar aviriba me batozi,
 me God baghavira ikian aghua.
- 11 Efraimia, mati kuarazir onganir mam, egha
 tintinimın uari akuri.
 Faragha me akurvazim bagha Isipin azara,
 egha gin me akurvazim bagha uaghan
 ivemara Asiriaba bagha ghue.
- 12 Egh dughiar me mighi mangamimin,
 ki uan iver ekiam pin aneguragh men
 suigham.
 Me arazir kuram damusi uari akuvti,
 ki zuamira ivezir kuram me daningam.
- 13 “Mevzika! Me bar ikuvigham.
 Me na ategha gifa, egha nan akam batosi.
 Kamaghın amizi, ki me gasighasigham.
 Ki faragha men akurvaghasava amima,
 me nan moga na gifari.
- 14 Me ifara na ko migei, egha gumazir na gifozir
 puvatizibar mın
 uan misiabar irav ikia puv arai.

Me dagheba ko wainin dipaba iniasa uan asebar
 deir dughiabar,
 me tintinin uan mikarziabar ghorì,
 mati na gifozir puvatizir gumazamiziba.
 Me akirim na gasa puvira nan akaba batosi.†
 15 Guizbangira, kirara men akurazi, me ekevegha
 gavgafi.
 Egha me arazir kuramin na damuasa akam
 akiri.
 16 Osimtiziabar dughiabar, me uarir akurvaghasa
 na bagh izir pu.
 Puvati, me aser gavgaviba puvatiziba
 baghavira zui.
 Me paza zuir tuavir kam, a mati barir pir kuram.
 Men gumazir dapaniba uari fa ghaze,
 me gavgavim ikia uari uan apaniba
 midorozimin me abingham.
 Ezi puvati. Me midorozimin aven
 arimighiregham,
 eghti Isipia puvira men ingaravakam.”

8

Israelia asebar ziaba fema, God me isa kot gati

¹ Egha Ikiavira Itir God kamaghin migei:

“Ia midorozim damusi sigham givi.
 Apaniba atamra izi nan Dipenim
 misoghasava ami,
 mati kuarazir isam asizim iniasa zuamira
 mighegha nguazimin izaghiri.

† 7:14: Hibrun akam, deragha akar kamın mingarim abighizir puvati.

Guizbangira, nan gumazamiziba Akar Dikirizir
 Gavgavir ki me ko amizim abiki,
 egha nan akam batoke.

² Israelia nan dia ghaze,
 ‘Ni en God, e ni gifo!’

³ Ezi puvati, me arazir aghuim ataki.
 Kamaghin amizi, apaniba men agintigham.

⁴ “Nan gumazamiziba gumazir dapaniba
 amisevima,
 ki men amamangarizir puvati.

Me uan silva ko golba isa uari bagha marvir
 guabar ingari.
 Kamaghin amizi, ki gumazamizir kabagh
 asighasigham.

⁵ O Samariaba, ki ian golin bulmakaun marvir
 guar kam bar an aghua.
 Kamaghin, ki bar ian aningaghe.

Ki kamaghin ifonge, me uan arazir kurar kam
 zuamiram anetakigh.
 Ezi ti puvatigham.

⁶ Israelian ingangarir gumazir mam marvir guar
 kamın ingari.
 Bizir kam, a God puvati, a pura nedazir kinim.
 Bar guizbangira, ki bulmakaun kam
 abighirarighi,
 a pura minezir kinimın otogham.

⁷ Men arazir kuram, mati pura aminir muziarim,
 eghti arazir kurar kamra, gumazamizibagh
 asighasigham,

mati aminir ekiam iza gumazamizibagh
asighasisi.

Egha mati witin azenir dagheba misevir puvatizim,

ezi bretbar ingaramin witba puvati.

Eghti witin kurar kam dagher bar muziariba
miseveghti,

kantrin igharazimin gumazamizibara izi dar
amam.

⁸ Israelia ua derazir puvati.

Me kantrin igharazibar miraram oto.

Datirighin me mati nguazir minem biki,

egh me ua nan ingangarim damuan kogham.

⁹ Me donkin atiabar min puvira akaba batosi,

egha uan ifongiabar gin zui.

Egha uarir akurvaghasa Asiriaba bagha ghua
men azangsis.

Egha me uarir akurvaghasa kantrin igharaz-
ibar atrivibagh iveza me apezeperi.

¹⁰ Ezi datirighin ki bar me akuvagh

pazi me damuam.

Dughiar ovezim, Asirian atrivim bar me
abinigh,

egh osimtizir ekar bar kuram me darigham.

Eghti gin me avirasemeghan kogham.

¹¹ “Efraimia arazir kuraba gin amadir ofa
damuasa,

ofa gamir dakozir aviribar ingari.

Ezi ofan kaba derazir puvati.

Kamaghin amizi, me arazir kurar avirim
gamuavira iti.

¹² Ki men sure damuasa uan arazir aviriba osiri.

Ezi me arazir kabar garima, da mati ikizir
igharazibar arazir igharagha gariba.

Egha me dar gin zuir puvati.

¹³ Me ofan aviribagh amua ofa gamir asizibar
tuziba api.

Ezi ki Ikiavira Itir God, ki ofan kabagh
ifongezir puvati.

Kamaghin amizi, ki datirighin men arazir
kurabagh inirigh,
ivezir kuram isi me daningam.

Ki me amadaghti, me mangi
ua Isipin kantrin otogh kalabuziabar min
ikiam.

¹⁴ “Israelia ghaze, atriviba ti men akurvaghamin
gavgaviba itima,
me atrivibar dipenibar ingari.

Bar guizbangira, ki God, ki gumazamizibar ingari.
Ezi me bizir kam gin amada.

Judaba uaghan osimtizir kamra iti,
me divazir gavgaviba itir nguibar ekiabar in-
gari.

Egha ghaze, me deravira ikiam.

Ezi puvati, ki avim amadaghti,
a izi nguibar ekiar kaba ko atrivibar
dipenibar isigham.”

9

God ivezir kuram Israelia daningam

¹ O Israelia, ia God gifozir puvatizir gumazamiz-
ibar min ikia,

isar ekiaba ko nan ziam fer dughiabar bar
akongezir arazim gami.

Ia arazir kam atakigh.

Ia akirim ragha uan God gasaragha gifa,
egha an gin zuir puvati.

Ia danganiba bar, asem Balin ziam fe,
mati tuavimın amizim tintinimın gumaziba
koma akui.

Egha ghaze, Bal ian azenibagh amima,
dagher avırıba otifi, mati tuavimın amizimın
ivezim.

² Ezi kiran oveghangın ia dagheba,
ko wainın dipaba puvatıgham.

³ Egh ia Efraimia, ia uam Ikiavıra Itir Godın
nguazimın ikian kogham.
Eghti ian tarazi uamategh mangi Isipın kal-
abuziabar mın ikiam.

Eghti ian tarazi uaghan Asirian kantrin mangi
kalabuziabar mın ikiam.
Ia kantrin kamningın iki dagher God
anogoroghezibar amam.

⁴ Ia ikizir igharazibar kantrin ikiamin dughiamin,
ia asiziba ko wainın dipaba ofan mın Ikiavıra
Itir God danıngan kogham.

Ian dagheba ia damighti, ia Godın damazimın
mizegham,
mati dagher me gumazir kuamın azia, egha
apim,

ezi dagher kam me gamizi, me mize.

Dagher kaba, ia pura naviba izivsi da iniam.

Ia dagher nar katam inigh

Ikiavıra Itir Godın Dipenimın mangi an
ofa damighan kogham.

5 Eghti Ikiavira Itir Godin ziam famin dughiar ekiam iziti,
 ia manmaghin damuam?
 Ia ofa damuamin tuaviba bar puvatigham.

6 Ia oragh! Gin osimtizer ekiam otoghti,
 ia tintinibar ari mangegham.

Eghti Isipia izi ia batogh ia inigh mangiti,
 ia Isipin kantrin otivigh kalabuziabar min ikiam.

Egh ia iki mangi arighireghti, me uan nguibar ekiam Memfisin ian kuabar afegham.
 Ia uamategh uan nguibamin izeghan kogham.
 Puvatigham.

Eghti ian silvan dagiaba ko dipeniba ko ian bizir aghuiba pura ikiti,
 ruarim aghung bar da avaragham.

7 God pazi ia damuamin dughiam otogha gifa.
 Eghti ia uan arazir kurar amizibar ivezir kuram iniam.

Arazir kam otoghamin dughiamin, ia Israelia fogham,
 kar dughiar God ia ikarvaghaim.

Ia kamaghin na migei,

“Akam inigha izir gumazir kam onгани.

Gumazir Godin Duam itir kam, a nighnizer aghuiba puvati.”

Ia gumamaziba, ian arazir kuram bar ekefe,
 kamaghin amizi, ia bar na gifongezir puvati.

8 God uabi Akar Gavgavim uan gumamazibar aningasa,

akam inigha izir gumazim in min na amada.
 Ezi danganir ki aruiba bar, ia nan suighasava ami,
 mati gumazim kuaraziba guasa ivem adui.
 Egha God in Dipenimin uaghan nan
 apanim gami.

⁹ Ia arazir kuram gamuavira iti,
 mati ian inazir afeziaba fomira Gibean
 nguibar ekiam in amizi mokin.
 Kamagh in amizi, God ian arazir kurabagh
 nighnigh,
 ia ikarvagh ivezir kuram ia daningam.*

Israelian arazir kuraba ko dar ivezir kuram

¹⁰ Egha Ikiavira Itir God kamagh in miği:

“Ki faraghavira ian apizir dughiam in, ia bar dera,
 mati wain in ikarizim nguazir midiarim in
 otogha deraghavira be.

Ezi ian inazir afeziaba, mati temer fik in
 ovizir faraghaviram aniba.

Egha gin me Peor in Mighsiam in otivigha,
 egha faraghavira asem Bal in ziam fava
 aghumsizir araziba baghavira iti.

Me bar aser kam gifonge, egha an mirara
 bar ikufi.

¹¹ Efraimian gavgavim mangi givaghm,
 mati kuarazim mighhegha ghu.

Eghti men amiziba naviba asang
 boriba batan kogham.

¹² Tarazi boriba batiti,
 ki me misueghti, me arimighiregham.
 Ki tav ateghti a ikian kogham.

* **9:9:** Ni Gumazir Dapaniba sapt a 19 ko 20 in gan.
 Diboboniba 25:1-5

Ki gumamazibiba ateghamin dughiamin,
 bizir kuraba tintinimin me bativam.
 Mevzika!”

13 Egha Hosea kamaghin miği:

“O Ikiavira Itir God, Efraimia faragha, mati Tairin
 nguibar ekiamin min bar deravira iti.
 Ezi ki garima, apaniba izava Tair gasighasiki.
 Eghti arazir kam uaghan Efraimian otivam.
 Apaniba izi men boribav soghti me
 arimighiram.

14 O Ikiavira Itir God, ni ti ivezir manam me
 daningam?
 Ni men amizibar amuti me naviba asangan
 kogham.
 Ni amizir borir iririviba itiba men oter eboribar
 amighti da misingigh,
 eghti me oteba boribar aningan kogham.”

15 Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin miği:

“Efraimia fomira Gilgalin ikia egha faraghavira
 arazir kurar kabagh ami.
 Ezi dughiar kamra, ki uaghan men aningagha
 men atari.
 Gumamazibiba arazir kurar avirim gamima,
 men gumazir dapaniba uaghan nan akaba
 batosi.
 Kamaghin amizi, ki uan dipenimin me
 batuegham.
 Egh ua me gifueghan kogham.

16 Efraimia boriba batan kogham,

mati temem an biba misigha gifa, egh ua ban
kogham.
Eghti tarazi boriba batiti, ki borir me bar ifongezir
kabav soghti,
me arimighiregham.”

Hosea ghaze, God pazavira Efraimia damuam

¹⁷ Gumamazir kaba nan Godin akaba batogha
an akamin gin zuir puvati.
Kamaghin amizi, an akirim ragh uan gumaza-
mizibagh asaragham.
Eghti me kantrin igharazibar tongin
pura guighav itir gumamazizibar min ikiam.

10

¹ Israelia bizir avirim ikia, mati wainin ikarizir
aghuim puvira be.
Men bizir aghuiba bar avirasemegha iti.
Kamaghin amizi, me asem bagha ofa gamir dakoz-
iba ko dagiar guarir akinir aviribar ingara,
egha bar deravira dagiar guarir akinir kabar
kurti.
² Me ifarir gumamaziziba.
Kamaghin amizi, me uan osimtizibar ivezir
kuram iniam.
Ikiavira Itir God men ofa gamir dakoziba,
ko dagiar guarir akiniba apirarigham.
³ Kiran oveghangin, Israelia kamaghin mikimam,
“E Ikiavira Itir Godin akamin gin zuir puvati,
kamaghin amizi, Ikiavira Itir God en atrivim
batoke.
Egh e atrivim ikiti,

a manmaghin en akurvagham?

Ti puvatigham.

4 Atriviba en akurvaghasa pura migirigiar kinibagh ami.

Me puram akar gavgaviba akira,
egha kantrin igharazibar atriviba ko puram akabav sosi.”

Israelia arazir aghuim ategha, arazir kuram gamuavira iti.

Ezi arazir kurar kam, mati imezim itir ogher kurar gumazamizibagh asighasizim.

5 Golin bulmakaun nedazir Betelin itir kam,
Samaritan nguibar ekiamin itir gumazamiziba, me a bagh akongiva arangam.

Guizbangira, apaniba an kurkaziba adeggham.

Kamaghin amizi, ofa gamir gumaziba ko an gumazamiziba bar,
me an apangkuv egh aziam.

6 Eghti Asiriaba golin bulmakaun nedazir kam inigh mangi,
mati me takis gavman ganidi moghin, me uan atrivir ekiam daningam.

Israelia fofozir gumazibar akabar gin zui,
ezi fofozir gumazibar akaba dagheba puvati.

Kamaghin amizi, apaniba Israelia abiraghti,
me bar aghumsigham.

7 Israelian atrivim, apaniba a inigh mangigham,
mati dazir suzim, aperiam a inigha ghu.

8 Asebar ziaba fer danganiba, da mighsiabar pin iti,

ezi Israelia kagh men ziaba fa arazir
 kurabagh ami.
 Eghti God danganir kabagh asighasigham,
 eghti ogheba ko benir dikoniba aghung ofa
 gamir danganir kaba avegham.
 Eghti gumazamiziba apanibar mongsi,
 kamaghin mighsiabav kimam,
 “Ia e gisin iriva e mongegh.”

Ikiavira Itir God ghaze, Israel ikuvigham

⁹ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin migei:

“Fomira Israelia Gibeau nguibar ekiamin ikia
 arazir kuramin na gami,
 egha arazir kurar kam ataghizir puvati.
 Kamaghin amizi, apaniba izi gumazamizir kurar
 kabav sogh,
 egh mangi Gibeau tugham.*
¹⁰ Kamaghira, ki gumazamizir arazir kurabagh
 amir kabav soghasa akam misuegha gifa.
 Egh ki pazavira me damigham.
 Me arazir kurar avirim gami.
 Kamaghin amizi, ki kantrin igharazibar amuti,
 me izi uari akuvagh me misogham,
 egh me inigh ingangarir gumazamizir
 kinibar min me ikirarigh me inigh
 mangam.

¹¹ “Fomira Efraim mati bulmakaun amebar igiar
 mam,
 a rais dikabinasa deravira sure gami,

* **10:9:** Ni Gumazir Dapaniba sapta 19 ko 20in gan.

eghti gumamaziziba raizın daghem
 iniam.
 Egha a ingangarir kam bar a gifonge.
 Ingangarim faragha bar an dera, ezi
 datirighın ki a damighti,
 an ingangarim bar osemegham.
 Datirighın ki Israel ko Juda damighti, aning bul-
 makaun mın,
 gumazim temem an firim gikeghti,
 a nguazim abızir bizim gekuam.
 A ingangarir dafam damuva, bizir kam gekuti,
 temem an firim aghoram.
¹² Ki kamaghın Israelia ko Judabav gei,
 ‘Ia arazir kurar kam ategh, arazir aghuibar amu,
 egh guizbangıra nan ziam fı,
 mati gumazim azenir igiamın nguazim
 abigha dagheba oparima,
 da deravıram aghua dagher avırıba bati.
 Datirighın ia ua İkiavıra İtir God bagh izi.
 Ia ua na bagh iziti, ki bar deravıra ia damuam.’
¹³ Ezi ia kamaghın amir pu.
 Puvati, ia mati gumazim azenimın ingari,
 ezi ian azenibar, ia arazir kuram ko
 ifavarir arazim opari.
 Kamaghın amizi, ian azeniba, dagher kuraba dar
 aghui,
 ezi ia da api.
 “Ia ti ghaze, ian midorozir gumazir avırım ian
 akuragham.
 Ia ghaze, ia deravıra ikiamin tuavim gifogha
 gifa.

Ezi puvati.

¹⁴ Kamaghin amizi, ian apaniba izi ia misogham,
egh ian nguibar ekiar divazir gavgaviba
itibagh asighasigham.

Osimtızir kam, mati Atrivim Salman fomiram
amizir arazim,
a Betarbelin nguibar ekiam ko misogha bar a
gasighasiki.

An adarazi men boriba ko amiziba isa nguazimin
me apizima,
me tintinibar ariaghiri.

¹⁵ Ia Betelia, ia arazir kurar avirim gami,
kamaghin amizi, bizir kurar kamaghira gari-
tam ia bativam.

Aruem anangti, me Israelian atrivim misueghti,
an aremegham.”

11

*Gumazamiziba Godin akaba batosi, ezi a me
gifueghavira iti*

¹ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin migei:

“Israel borir aghirimın mın itima, ki bar a gifonge.

Ezi nan borir kam Isipin kantrin itima,

ki an diazima an azenan ize.

² Ezi dughiar aviribar gin, nan akam inigha izir
gumaziba nan gin mangasa Israelian gu-
mazamizir kabar dei.

Ezi akam inigha izir gumaziba men deima,
me dughiabar zurara akiribagh igha me
gasi.

Nan gumazamiziba asem Bal bagha ofabagh ami.

Me mughuriar aghuim zuir ofaba marvir
guaba bagha dagh ami.

³ Ki uabi, ki Efraimia geghara me afi, mati borim
daruasa, afeziam a geghara anefi.

Egha ki uaghan uan agharimningin men
suigha me ateri.

Ki deraghavira men gari, ezi me kamaghin fozir
puvati,

kirara ki me gamizi, me ghuamaghe.

⁴ Ki bar me gifongegha men apangkuvigha der-
agha me gamua men asughasugha,
me inigha uabi da izegha, men osimtizir me
ateriba adangi.

Egha ki aviragha men akurvagha
dagheba me ganidi.

⁵ “Ezi me ua na bagh izan aghua.

Kamaghin amizi, me ua Isipin mangi,
o Asiriaba me gativagh men ganam.

⁶ Midorozir ekiam otoghti, apaniba nguibar ekiam
avinizir divazimin tiar akar ekiam akarigh,
ivemar nguibar ekiamin aven mangi me ko
misogham.

Nan gumamaziziba uan ifongiamin gin zui,
kamaghin amizi, midorozir kam me
agivagham.

⁷ Me zurara akirim na gasi,
kamaghin ivezir kurar ki me daningamim, me
a gitaghan kogham.

Me uarir akurvaghsi asebar dimam.

11:3: Godin Araziba 1:31; Onger Akaba 107:20; Hosea 7:15

11:4: Ua Me Ini 16:32; Jeremaia 31:2-3

Eghti aser kinir kaba men akuraghan kogham.

⁸ “O Efraimia, ki ia ateghan kogham, egh ian ari mangiŕghan kogham.

Egh ki bar ia kuavaremeghan kogham,
 mati ki Atma ko Seboimin nguibar
 ekiamning bar moghira aning
 kuavareme.

Ki bar ia gifonge,
 kamaghin amizi, ki bar ia gasighasighan
 kogham.

⁹ Nan aningagharim ian ti.

Eghti ki pazi ia damuan kogham.
 Egh ki ua ia gasighasighan kogham.

Nan araziba gumazamizibar arazibar min zuir
 puvati.

Ki Godin Bar Zuezim, ezi nan araziba bar
 deragha bar zue, egha ki ia ko iti.
 Ki atar izi bar ia gasighasighan kogham.

¹⁰ “Ki uan gumazamizibar apaniba atiatim me
 daningisi, pamtemin dimam,
 mati laion tiarim akara dazeri.

Eghti nan gumazamiziba atiating akongiva,
 aruem ghuaghirir danganim ategh zuamira
 izi nan gin mangam.

¹¹ Me puviram atiating nighiva akong zuamira Isip
 ko Asiria ategh izam,
 mati kuaraziba migha zui.

Eghti ki men aku uamategh men nguibar me
 itimin izam.

Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.”

Israelia ko Judaba Ikiavira Itir God ataki

¹² Ikiavira Itir God ua kamaghin migei:

“Efraimian gumazamiziba bar dughiar aviribar na gifari.

Ki Godin Bar Zuezim, ki zurara uan akar dikirizimin gin zui.

Ezi Judaba nan apengan ikia gavgafi.”*

12

¹ Bizir Efraimia arueba ko dimagaribar amiba, da bar moghira ikuvigha meraram asighasisi. Ifavarir arazim ko midorozir arazim men tongin bar ekefe.

Me kantri Asiria ko ingarasa akam akiri.

Egha me olivin borebar dagiar ingangarim gamua da isa Isipin da amadi, ezi Isipia dagh ivesi.

² Ikiavira Itir God Judaba tuisighamin migirigiam iti.

Egh a Israelia amizir arazir kuram ikarvagh ivezir kuram me daningam.

³ Men inazir afeziam, Jekop, a uan aveghbuam ko, aning uan amebamin navir averiamin ikia, uaning misosi.

Gin Jekop ekevegga givagha God ko misosi.

⁴ Dughiar kamın, a Godin ensel ko misogha a

* **11:12:** Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir puvati. **12:3:** Jenesis 25:26 **12:3:** Jenesis 32:24-26 **12:4:** Jenesis 28:10-22

gafira.

Egha Jekop uabin apanguvasa puvira Godin ingarava ara, an azangisi.

Dughiar igharazimin, God Betelin nguibamin Jekop bato, egha a ko migei.*

⁵ Jekop ko migeir Godin kam, a Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim.

E kamaghin an ziam diponam, Ikiavira Itir God.

⁶ Kamaghin amizi, ia nighnizir gavgavim uan Godin ikiva uam a bagh izi.

Egh ia apanguvir arazim ko guizin arazimin gin mangi.

Egh a ian akurvaghsi ia a mizuum.

Israelian arazir kurabar osimtizim bar ekefe

⁷ Ikiavira Itir God kamaghin migei:

“Efraimia, Kenanian gumazir dagiaba bagha ingaribar min dagiar ingangaribagh amua, egha arazir aghuim sara dagh amir puvati.

Me gumazir iza men bizibagh ivezibagh ifarasa bar ifonge.

Me amadir biziba, me guizin ivezibar mirara da amadir puvati.

⁸ Egha me kamaghin migei:

‘E dagiaba itir gumazibar otivigha gifa.

E bizir aviriba iti.

Eghti gumazitam kamaghin mikiman kogham,

* **12:4:** Jekop, a Israelian inazir afeziam, ezi an gin otivamin ovavir boriba, me uan inazir afeziam ko itima God a ko migei. Ezi me ghaze, God “e ko migei.”

e okimakiar arazim gamua dagiar gumazibar otifi.

E arazir kuratam gamizir puvati.’

⁹ Ezi ki Ikiavira Itir God, ki ian ifavarim gifogha gifa.

Ki fomira kantri Isipin ia inigha ian akua azenan ize.

Egh ki ia damuti, ia uan dipenir aghuiba ategh ua purirpenibar dakuam,

mati ki ia ko gumazamiziba puvatizir danganimin itima, ia amizi mokin.

¹⁰ “Ki uan akam inigha izir gumaziba ko migei, egha irebamın mın garir bizir aviribar me mikeme.

Egha akam inigha izir gumazibar akatoribar, ki akar isin zuibar Israelia migei.

¹¹ Ezi me orazir puvati.

Me Gilgalın nguibar ekiamın arazir kurar aviribagh ami.

Kamaghın amizi, me guizbangira bizir kinibar mın otogham.

Me Gilgalın nguibar ekiamın ikia bulmakaun apuriba isa

uan ofa gamir dakozir kurabar ofabagh ami.

Eghti ki ofa gamir dakozir kaba apirighti, da dagiar pozir kinibar mın azenara ikiam.”

¹² Bar fomira en inazir afeziam Jekop, ara Mesopotemian kantrin ghu.

Egha an amizimın ikiasa, gumazir igharazimın sipsibagh eghufi.

Egha tuavir kamın a gumazir kamın
guivim givese.

¹³ Israelia Isipın itir dughiamın, Ikiavıra Itir God
uan akam inigha izir gumazir mam amada,
ezi a me inigha Isip ataki.

Egha akam inigha izir gumazir kam de-
ravıra me geghufi.

¹⁴ Guizbangıra, Efraimia arazir kurar avırım
gamima, men Ekiam men aningaghe.

Kamaghın amizi, me osimtızir kam bangın
arighiram.

Me Ekiamın ziam dikabiri,
kamaghın amizi, a pazi me damigham.

13

God Israelia gasıghasigham

¹ Fomıra Efraimın anabamın adarazi mıgeima,
anabar igharazibar gumazamiziba atiatıav
agoi, egha orasi.

Efraimia uari Israelian anababar tongın
uan ziam fe.

Egha Efraimın adarazi ua asem Balın ziam fava
arazir kamın arazir kuram gamigha gıfa.

Kamaghın amizi, me arighiregham.

² Egha datırighın me arazir kuram gamua
ghuavıra iti.

Me uari bagha marvir guaba silvan dar in-
gara egha dar ziaba fe.

Gumazir maba uari dagh nıghnigha, egha uan
dafaribar dar ingari.

Egh nedazir kaba bagh ofa damuasa gumaz-
 iba amisefe.
 Me bulmakaun nedazir kabar tori.
 Amei! Kar gumazamizir anabar bar kuraba.
 3 Kamaghin amizi, gumazamizir kaba
 mizarazimin ghuariamın mın pura
 gıvaghām.
 Me dimagarımın ghuariamın mın iti,
 eghti aruem anangti, ghuariam zuamıra
 misingighām.
 Me raızın mısevıbar mın aminim dagh ivangti, da
 pura tintinıbar mangām.
 Egh me avır mıgharımın mın pın ghuavanang
 pura gıvaghām.

4 Ikiavıra Itir God ua kamaghın mıgei:

“Kı Ikiavıra Itir God, ian God, kı Isipın ia inıgha ian
 akua azenan ize.
 Kı uabıra, kı ian God.
 Ua godın ıgharazıba puvati.
 Kı rara kı ian Akurvazır Gumazımıra!
 5 Ia gumazamizıba puvatızır danganimın itıma,
 kı deravıra ia geghufı.
 Danganır kam, aminır fefem itıma,
 dipaba an puvati.
 6 Ezi gın ia nguazır aghuımın otogha
 dagher avırıba ikıa, egha bizıba bar iti.
 Ia bizır kaba inıgha gıvagha egha ifaghata uarı fa
 ghaze,
 ia uarı uan gavgavıbar da ini.
 Egha kamaghın ia na gınamada.

13:4: Ua Me Ini 20:3; 2 Atrivıba 18:35; Aısaia 45:21-22
 Godın Arazıba 8:11-17

13:5:

- 7 Kamaghin amizi, ki ian tuavibar mongiva ia mizuamam,
 mati laion ko kaziar atiar igharaziba ami moghin,
 ia misoghti ia arimighiram.
- 8 Ki uabi fegh ia mikinigh, egh ian evariba abigham,
 mati bean amebam, an nguzim ovengezi an a bagh atari.
- Egh ki ia abighirarigh egh zuamira ia tuigham,
 mati laion ko asizir atiar igharaziba ami mokin.
- 9 “O Israelian gumazamiziba, ki uabira ian Akurvazir Gumazim.
 Ezi ia aghua, kamaghin ia ikuvigham.
 Iavzika!
- 10 Ia atrivim ko gumazir dapaniba uari daningasa nan azara.
 Eghti me manmaghin ian akurvaghame?
 Me bar ian akuraghan kogham.*
- 11 Ezi ki aningaghegha atriviba ia ganingi.
 Ezi datirighin ki bar puvira ian aningagha,
 ian atriviba batuegha gifa.
- 12 “Ki Efraimian arazir kuraba bar,
 uan akinafarimin aven da osirigha givagha,
 deravira da atizi da iti.
- 13 Israelia deravira ikian firin, me onganigha egha aghua.

13:10: 1 Samuel 8:5-6 * **13:10:** Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir puvati. **13:11:** 1 Samuel 10:17-24; 15:26

Men arazir kam, mati borim amebamın
navimın itima,
amebam a batasava amima, an azenan
otivan aghua.

14 Ki ti Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamın
gavgavim da ua me inigham, a? Pu-
vatigham.

O ovevem, ni gumazamiziba dikabirir gav-
gavim managh iti?

O ovevem, ni gumazamiziba mizazim me
ganidir gavgavim managh iti?

Apangkuvir arazim ti nan damazimın
modogham.†

15 “Efraimia bar avirasemegha Israelian anabar
igharazibagh afira.

Ezi ki aruem anadi naghın amınir fefem
amadagham,

eghti a men mozir dipabar amuti da
dakegham.

Egh men bizir aghuiba bar da inigh
mangigham.

16 Samariaba bar nan akaba barazir puvati, kam-
aghın amizi, me izevir kuram iniam.

Apaniba izi me misoghti me arimighiram.

Egh borir doziba isi nguazimın me apisti, me
uaghan arimighiram.

Egh amizir navir adasebar naviba abigham.”

† 13:14: Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir
puvati. Gumazir maba ghaze, Vezin kamın nighnizim kamaghın
migei, God Israelia pazi me damigh egh me amadaghti me Gumaza-
mizir Oveaghuezibar Nguibamın mangam.

Israelia uan arazir kuraba ategh, uam Ikiavira Itir God bagh izam

14

(Sapta 14)

Israelia ua Ikiavira Itir God bagh izasa, Hosea me migei

¹ O Israelia, ian arazir kuraba ia gamizi, ia asagh-pora ire.

Kamaghin amizi, ia uamategh Ikiavira Itir God, ian God bagh izi.

² Ia uamategh Ikiavira Itir God bagh izi, ofan min kamaghin a ko mikim:

“O God, ni bar moghira en arazir kuraba gin amadagh, egh e ni daningamin bizir aghuiba inigh.

Datirighin e bulmakaun apuriba misogh nin ofa damuan kogham.

Puvatigham. Arazir aghuir e fomira damuasa ni ko akam akiriziba,
e dar amuam.*

³ Asiriaba en akuraghan kogham.

Eghti midorozir hoziaba en akuraghan kogham.

E uan dafaribar marvir guabar ingari,
egh gin e kamaghin ua dav mikiman kogh suam,

‘Kar en aseba.’

E fo, e mati asaghasazir borir e geghuvamin amebaba ko afeziaba puvati,
ezi nirara, zurara en apangkufi.”

* **14:2:** Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir puvati.

Ikiavira Itir God ghaze, Israelia deravira dapiam

⁴ Ikiavira Itir God kamaghin miği:

“Ki gumazamizir na ataghizir kaba ua me iniam.

Ki uan navir averiamin bar me gifuegh,
uam men ataran kogham.

⁵ Ki Israelia deravira me damuam, mati amozim danganir misingizim gizi.

Ki me damuti, me akimarir aghuiba ko
Lebanonin temer ekiabar min otivam.
Temer kabar biba bar nguazir averiamin
ghuaghiri.

⁶ Me deraghvira otogham, mati tememin ghuzir igiaba otifi.

Men ganganim bar deragham, mati olivin
temer dirimin min bar dera.

Eghiti gumazamiziba bar me bagh bar akuegham,
mati me kantri Lebanonin temer sidabar
mughuriar aghuariba bagha agoi.

⁷ Me ua izi na ko ikiti, ki me geghuvam,
mati me nan orangtizir dughuazimin apen-
gan iti.

Eghiti men azeniba dagher aviriba ikiam.

Egh borir aviriba batam,

mati wainin azenimin itir wainin ikariziba
deraghavira oviziba bati.

Egh me ziar ekiaba ikiam,

mati Lebanonin kantrin wainin dipar bar
aghuir faraghavira itim.

⁸ “O Efraimia, ia ua marvir guabar ziaba fan kogham.

Ki uabira, ian azangsiziba baragham.

Egh deraghvira ia geghuvam.
 Eghti ia nan apengan ikiam,
 mati gumazim aruemin dughiamin, temer
 ekiamin dughuazimin apengan aperaghav
 iti.
 Ia isir bizir aghuiba bar, kirara dar
 mingarim.”

Akar abuananam

⁹ Gumazir nighnizir aghuarim itiba,
 me akinafarir kamın aven tir migirigiaba, me
 dar fofozir aghuim iniam.
 Ezi ki kamaghsua, me akar kam ginighnigh, egh an
 gin mangam.
 Ikiavira Itir Godın Araziba bar dera, ezi gu-
 mazamizir aghuariba dar gin zui.
 Ezi gumazamizir arazir kurabagh amiba, me dar
 gin zuir puvati.
 Kamaghın amizi, me asaghpora iri.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam**

**The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea